

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки та психології

Ольга Петрівна Маренко

« 27 » 2020 р.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 012 – дошкільна освіта

освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Укладач: канд. пед. наук, проф. Заверико Н.В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Протокол № 1 від 27 08 2020 р.

Завідувач кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Н.В. Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № _____ від "___" _____ 2020 р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

І.В. Козич

2020 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної
педагогіки та психології

_____ О.В. Пономаренко

«_____» _____ 2020 р.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 012 – дошкільна освіта

освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Укладач: канд. пед. наук, проф. Заверико Н.В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2020 р.

Завідувач кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

_____

Н.В. Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2020 р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціальної педагогіки та
психології

_____

І.В. Козич

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів - 5	Галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка»	Дисципліни вільного вибору студента у межах спеціальності Цикл професійної підготовки	
Розділів – 2	Спеціальність 012 – «Дошкільна освіта»	Рік підготовки:	
		3	
Загальна кількість годин - 150	Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»	Лекції	
		30	
	Практичні		
	20		
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	100		
	Рівень вищої освіти: магістерський	Вид контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Спеціальна педагогіка» - розкрити методологічні та теоретичні основи спеціальної педагогіки, теоретико-методичні засади виховання, навчання і розвитку дітей з тяжкими порушеннями; сучасні тенденції та проблеми педагогічної допомоги дітям.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Спеціальна педагогіка» є:

1. Ознайомити студентів з методологічними та теоретичними основами спеціальної педагогіки.
2. Розкрити теоретико-методичні засади виховання навчання та розвитку дітей з різними нозологіями
3. Ознайомити зі сучасними тенденціями спеціальної педагогіки; особливостями інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

- особливості становлення та розвитку спеціальної педагогіки; її мету, завдання, структуру, міждисциплінарні зв'язки,
- поняття спеціальної педагогіки, її значення як науки;
- наукові основи спеціальної педагогіки;
- історію становлення і розвитку національних систем спеціальної освіти;
- основи дидактики спеціальної педагогіки; особливості організації інклюзивної освіти у сучасних умовах;

- принципи спеціальної освіти;
- технології, методи, форми організації спеціальної освіти.

Вміти:

– Використовувати сучасні методи і технології психодіагностичної, психокоректувальної, психотерапевтичної і психореабілітаційної роботи з дітьми, що мають труднощі в сприйнятті інформації, порушення уваги, пам'яті, мови, інтелектуальної діяльності й емоційно-вольової сфери, а також труднощі в навчанні;

– використовувати методи психологічного консультування і психологічної підтримки;

– чітко визначати зміст, основні форми та методи навчально-виховної роботи в умовах спеціальної освіти;

– володіти технологіями інклюзивної освіти;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- здатність працювати в команді;

- здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами;

- здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти;

- здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу «Спеціальна педагогіка» ґрунтується на таких дисциплінах, як «Загальна психологія», «Основи дефектології», «Патопсихологія», «Вікова психологія».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука.

Особливості становлення спеціальної педагогіки в системі наукового знання. Значення спеціальної педагогіки як науки. Мета, предмет та завдання спеціальної педагогіки. Основні напрями та принципи спеціальної педагогіки. Основні категорії спеціальної педагогіки. Функції спеціальної педагогіки. Структура спеціальної педагогіки. Місце спеціальної педагогіки у системі наукового знання. Спеціальна педагогіка та інші розділи педагогіки. Міждисциплінарні зв'язки спеціальної педагогіки.

Тема 2. Теоретичні основи спеціальної педагогіки.

Ідеї екзистенціалізму, прагматизму, постмодернізму, персоналізму, антропології, що вплинули на розвиток спеціальної педагогіки як наукової галузі. Основні методологічні принципи спеціальної педагогіки. Концепція про культурно-історичне походження психіки Л.С.Виготського. Теорія про провідну роль навчання в розвитку дитини. Теорія компенсації психофізичних порушень особистості.

Соціокультурні основи спеціальної педагогіки. Економічні основи спеціальної педагогіки. Правові основи спеціальної освіти. Клінічні основи спеціальної педагогіки. Лінгвістичні і психолінгвістичні основи спеціальної педагогіки.

Тема 3. Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку Загальна характеристика критичних періодів розвитку. Тератогенні фактори середовища. Шкідливий вплив важких металів на організм дитини. Шкідливий вплив куріння, лікарських препаратів, алкоголю та наркотиків на організм дитини. Вплив ВІЛ-інфекції на організм дитини.

Тема 4. Загальна характеристика дітей з сенсорними порушеннями.

Загальна характеристика сенсорних систем. Діти з порушеннями зорової функції.

Особливості розвитку дітей з порушеннями зору. Організація навчально-виховної та корекційно-компенсаторної роботи з дітьми з порушеннями зору

Тема 5. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху. Загальна характеристика порушень слуху. Засоби компенсації порушень слуху. Особливості розвитку дітей з порушеннями слуху. Педагогічна класифікація осіб з недоліками слуху. Історія сурдопедагогіки. Педагогічні системи спеціальної освіти осіб з порушеннями слуху Організація навчально-виховної та корекційно-компенсаторної роботи з дітьми з порушеннями слуху.

Тема 6. Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення. Загальна характеристика порушень мовлення. Анатомо-фізіологічні механізми мови й основні закономірності її розвитку у дітей. Причини мовних порушень. Основні види мовних порушень. Система спеціальних закладів для дітей з порушеннями мови. Особливості мовленнєвого та психічного розвитку дітей. Особливості діагностико-корекційної роботи з дітьми з порушеннями мовлення.

Розділ 2. Особливості спеціальної освіти для дітей з різними нозологіями.

Тема 7. . Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

Види порушень опорно-рухового апарату. Загальна характеристика ДЦП. Структура рухового дефекту при ДЦП. Порушення психіки при ДЦП. Мовні порушення при ДЦП. Корекційна робота при ДЦП. Система спеціалізованої допомоги дітям із церебральним паралічем.

Тема 8. Загальна характеристика дітей з першазивними порушеннями.

Поняття про синдром раннього дитячого аутизму й аутистичні риси особистості. Причини аутизму. Клініко-психолого-педагогічна характеристика. Можливості розвитку, освіти й соціалізації дітей з аутизмом. Корекційно-педагогічна допомога при аутизмі.

Тема 9. Загальна характеристика дітей з гіперкінетичними розладами

Характеристика основних понять: гіперкінетичні розлади, синдром дефіциту уваги та гіперактивність; синдром порушення активності та уваги. Причини гіперактивності у дітей. Організація корекційної роботи з такими дітьми.

Тема 10 Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні.

Форми затримки психічного розвитку. Особливості психічного розвитку дітей, які мають труднощі у навчанні. Корекційно-компенсаторна робота з дітьми, які мають труднощі у навчанні.

Тема 11. Характеристика освіти осіб з порушеннями розумового розвитку.

Предмет и завдання олігофренопедагогіки. Спеціальна освіта дітей із затримкою психічного розвитку. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю).

Тема 12. Розвиток й освіта осіб зі складними порушеннями розвитку

Поняття про складні порушення розвитку. Основні групи дітей зі складними порушеннями. Завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини із складним дефектом. Психолого-педагогічні основи розвитку й освіти осіб зі складними дефектами. Особливості організації спеціальної освіти для осіб зі складними порушеннями в розвитку.

Тема 13. Захворювання та інші проблеми зі здоров'ям, які можуть спричинити особливі навчальні потреби.

Захворювання нервової системи. Психопатологічні форми поведінки. Бронхіальна астма. Цукровий діабет. Епілепсія у дітей. Діти з пухлинами мозку.

Тема 14. Сучасна система спеціальних освітніх послуг.

Профілактика, рання діагностика і рання комплексна допомога дітям з відхиленнями в розвитку. Дошкільна освіта дітей з обмеженими можливостями. Шкільна

система спеціальної освіти. Професійна орієнтація, система професійної освіти осіб з обмеженою працездатністю. Спеціальна освіта за кордоном та в Україні. Перспективи розвитку спеціальної освіти в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб.	сам.роб.	інд.з авд. (при наявності)		л	с/п	лаб.	сам.роб.	інд.з авд. (при наявності)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Розділ 1. Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання												
Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука.	8	2			6							
Тема 2. Теоретичні основи спеціальної педагогіки.	12	4	2		6							
Тема 3. Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку	8	2			6							
Тема 4. Загальна характеристика дітей з сенсорними порушеннями.	10	2	2		6							
Тема 5. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху.	10	2	2		6							
Тема 6. Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення	11	2	2		7							
Разом за розділом 1	59	14	8		37							
Розділ 2. Особливості спеціальної освіти для дітей з різними нозологіями.												
Тема 7. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.	11	2	2		7							
Тема 8. Загальна характеристика дітей	11	2	2		7							

з первазивними порушеннями..												
Тема 9. Загальна характеристика дітей з гіперкінетичними розладами .	11	2	2		7							
Тема 10 Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні.	11	2	2		7							
Тема 11. Характеристика освіти осіб з порушеннями розумового розвитку.	11	2	2		7			2				
Тема 12. Розвиток й освіта осіб зі складними порушеннями розвитку .	11	2	2		7			2	2			
Тема 13. Захворювання та інші проблеми зі здоров'ям, які можуть спричинити особливі навчальні потреби.	13	2			11							
Тема 14. Сучасна система спеціальних освітніх послуг.	12	2			10							
Разом за розділом 2	91	16	12		63							
<i>Усього годин</i>	150	30	20		100							

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми навч	Кількість годин для заочної форми навч
1.	Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука.	2	
2.	Тема 2. Теоретичні основи спеціальної педагогіки.	4	
3.	Тема 3. Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку	2	
4.	Тема 4. Загальна характеристика дітей з сенсорними порушеннями.	2	
5.	Тема 5. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху.	2	
6.	Тема 6. Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення	2	

7.	Тема7. . Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	2	
8.	Тема 8. Загальна характеристика дітей з первазивними порушеннями..	2	
9.	Тема 9. Загальна характеристика дітей з гіперкінетичними розладами .	2	
10.	Тема 10 Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні.	2	
11.	Тема 11. Характеристика освіти осіб з порушеннями розумового розвитку.	2	
12.	Тема12. Розвиток й освіта осіб зі складними порушеннями розвитку .	2	
13.	Тема 13. Захворювання та інші проблеми зі здоров'ям, які можуть спричинити особливі навчальні потреби.	2	
14.	Сучасна система спеціальних освітніх послуг	2	
Разом		30	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми навч	Кількість годин для заочної форми навч
2.	Тема 2. Теоретичні основи спеціальної педагогіки.	2	
4.	Тема 4. Загальна характеристика дітей з сенсорними порушеннями.	2	
5.	Тема 5. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху.	2	
6.	Тема 6. Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення	2	
7.	Тема7. . Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	2	
8.	Тема 8. Загальна характеристика дітей з первазивними порушеннями..	2	2
9.	Тема 9. Загальна характеристика дітей з гіперкінетичними розладами .	2	
10.	Тема 10 Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні.	2	
11	Тема 11. Характеристика освіти осіб з порушеннями інтелекту.	2	
12	Тема12. Розвиток й освіта осіб зі складними порушеннями розвитку .	2	
Разом		20	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми навч	Кількість годин для заочної форми навч
1.	Спеціальна педагогіка як наука. <i>Написання есе «Актуальність спеціальної педагогіки в сучасних умовах»</i>	6	8
2.	Теоретичні основи спеціальної педагогіки. <i>Складання таблиці «Наукові погляди на життя та діяльність людей з різними порушеннями у розвитку»;</i> <i>Конспект «Загальні закономірності, властиві порушенням розвитку організму» За Л.С.Виготським</i>	6	10
3.	Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку <i>Реферат «Вплив навколишнього середовища на порушення у психофізичному розвитку дитини»</i>	6	10
4.	Загальна характеристика дітей з сенсорними порушеннями. <i>Складання таблиці «Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами зору»</i>	6	15
5.	Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху. <i>Розробка пам'ятки для батьків «Особливості психічного розвитку дитини з вадами слуху»;</i> «Організація взаємодії з дітьми з порушеннями слуху»	6	10
6.	Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення <i>Доповіді за темою «Корекційна робота з дітьми з різними мовленнєвими порушеннями» (порушення студенти обирають самостійно Таблиця мовленнєвих порушень у дітей.)</i>	7	15
7.	Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату <i>Проаналізувати дитячі майданчики біля свого будинку на наявність зручностей та архітектурних бар'єрів.</i>	7	10
8.	Загальна характеристика дітей з первазивними порушеннями. <i>Підготовка доповідей за темами «Причини виникнення розладів аутистичного спектру, Особливості корекційно-розвивальної роботи фахівця. Психічна організація дитини з РАС. Роль батьків у вихованні дитини з РАС» Розробка пам'ятки для батьків «Ми йдемо гуляти, про що треба пам'ятати»</i>	7	15
9.	Загальна характеристика дітей з гіперкінетичними розладами. <i>Добір діагностичного інструментарію для діагностики гіперактивності у дітей.</i>	7	10
10.	Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні. <i>Підбір матеріалів для корекційної роботи з дітьми, що мають труднощі у навчанні (вік дитини та особливості проблеми студенти обирають самостійно)</i>	7	5
11.	Характеристика освіти осіб з порушеннями розумового розвитку. <i>Створення сценарію свята для дітей з</i>	7	

	<i>порушеннями інтелекту. Розробка бесіди з питань знайомства з природою для дітей з порушеннями інтелекту (вік дитини студенти обирають самостійно)</i>		
12.	<i>Розвиток й освіта осіб зі складними порушеннями розвитку. Презентація матеріалів для корекційної роботи з дітьми з різними множинними порушеннями (обираються самостійно)</i>	7	
13.	<i>Захворювання та інші проблеми зі здоров'ям, які можуть спричинити особливі навчальні потреби. Підготовка доповідей «Проблеми та особливості навчання дітей з різними хронічними захворюваннями. Поради вчителям і батькам».</i>	11	
14.	<i>Сучасна система спеціальних освітніх послуг. Підготовка до круглого столу «Спеціальна освіта: плюси та мінуси».</i>	10	
Разом		100	.

8. Види контролю і система накопичення балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; понятійні диктанти; виконання практичних завдань (доповіді; робота в мікрогрупах); усні відповіді; тестування по закінченню вивчення розділів.

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: екзамен.

Використовуються методи усної перевірки результатів навчання – бесіда, виступ, пояснення, опитування; письмової перевірки результатів навчання – науково-дослідні, творчі завдання, тестування, письмові завдання самостійної роботи.

Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю.

Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання практичних завдань, що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкова оцінка з дисципліни формується із загальної кількості набраних балів за результатами поточного контролю та екзамену.

Перевірка рівня засвоєння знань (поточний та підсумковий контроль, залік (теоретична частина) за вибором викладача може здійснюватися шляхом: комп'ютерного або письмового тестування. Практична частина заліку – письмова та усна відповіді.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань.

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Виконання практичного завдання у мікрогрупах (по 3-5 осіб) <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	2	3	6
2	Презентація виконаного завдання. <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	2	4	8
3	Експрес-тестування під час аудиторних занять <i>Термін виконання: під час проведення лекційних, практичних занять</i>	2	3	6
4	Контрольне тестування після вивчення першого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення першого розділу</i>	1	10	10
5	Контрольне тестування після вивчення другого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	1	10	10
6	Перевірка письмових завдань самостійної роботи. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	10	2	20
Залік	Екзамен (практична частина) – виконання творчого завдання <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
	Екзамен (теоретична частина) - підсумкове тестування. <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
Усього		20		100

Критерії оцінювання.

1-2. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті оцінюється у 7 балів (4 бали – за підготовку та 3 бали за презентацію (попередня табл.)).

Критерії оцінювання доповіді:

7-6 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.

5-4 бали отримує студент, який виконав завдання в не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не достатню обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів.

3-2 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок.

1-0 балів отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу.

У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття. При цьому максимально можлива кількість балів складає 5.

3. Експрес-тестування під час аудиторних занять оцінюється у 3 бали, за умови, що студент виконав правильно більше 75% відсотків тестових завдань. За половину правильних відповідей студент отримує 1,5 балів. Менше половини правильних відповідей – 0 балів.

4-5. Контрольне тестування після вивчення розділів оцінюється максимально у 10 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 10 балів.

6. Перевірка письмових завдань самостійної роботи передбачає можливість отримати 20 балів (за 10 виконаних завдань). Для їх отримання студент має виконати та надати на перевірку письмові завдання, що входять до блоку самостійної роботи до початку екзаменаційно-залікової сесії. Критерії оцінювання: за кожне правильно виконане завдання самостійної роботи студент отримує 2 бали. Виконання завдання не в повному обсязі, з негрубими помилками, але принципово правильне, передбачає отримання 1 балу. 0 балів отримує студент, який виконав завдання невірно, або не виконав.

7. Екзамен.

Практична частина екзамену. Творче завдання передбачає розробку корекційного заняття для дитини (нозологія визначається викладачем під час екзамену).

Критерії оцінювання.

Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи:

- визначення актуальності роботи – 2 б.;
- правильне визначення мети та завдань програми – 5 б.;
- логічність, послідовність викладення матеріалу – 3 б.;
- визначення ресурсів для виконання кожного етапу програми – 3 б.;
- доцільність запропонованих форм та методів роботи – 5 б.;
- презентація програми під час заліку – 2 б.

Теоретична частина екзамену (тестування) оцінюється у 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14_34
2. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства» URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» URL : [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98- %D0%B2%D1%80](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80)
6. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
7. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>

Основна:

1. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. реком. МОНУ. Суми : Університетська книга, 2008. 224 с.
2. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта» : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2013. 392 с.
3. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. Київ : Науковий світ, 2010. 174 с.
4. Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навч.-метод. посібник; за заг. ред. Л.І. Даниленко. Київ : Педагогічна думка: 2007. 127 с.
5. Концепція розвитку інклюзивної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
6. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики : учебное пособие. Донецк: Лебидь, 2002. 327 с.
7. Спеціальна педагогіка / за заг.ред. Мартинчук О.В.. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.
8. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне : Університет менеджменту освіти, 2016. 141 с.
9. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / кол. авт. С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвеева / за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 236 с.
10. Синьов В.М. Кобернік Г.М. Основи дефектології : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1994. 143 с.
11. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. Частина І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 238 с.

Додаткова:

1. Бльомерс В. Від Болоньї до Запоріжжя. Академічні шляхи до інклюзивної Європи: монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2009

2. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності : навчально-методичний посібник / кол. авт. Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов. Київ : Герб, 2007. 288 с.
3. Данілавічюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний посібник / за ред. А. А. Колупасвої. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с.
4. Журавльова А.Є. Домашня логопедія без проблем : книга для батьків, які хочуть самі навчити дитину правильно вимовляти звуки. Харків : Видавничий дім «Школа», 2006. 112 с.
5. Ілляшенко Т.Д., Стадненко Н.М. Аномальна дитина в школі. Київ : Педагогіка. 1995. 199 с.
6. Колупасва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ : Саммит-книга, 2009. 134 с.

Інформаційні ресурси

1. Колупасва, А. Інтегративні тенденції в освіті дітей з особливими потребами в Україні. URL : http://canada-ukraine.org/ukr_Journal_V1.htm.
2. Колупасва А.А. (ред.) Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Київ : А.С. К., 2012. 308 с. URL : <http://www.twirpx.com/file/958780/>
3. ЗапоВікі офіційний сайт. URL : <http://zw.ciit.zp.ua/index.php>

Погоджено _____
навчальний відділ
« _____ » _____